

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA NA LEKCJACH PRZYRODY

Nauczanie przyrody w klasach 4 opiera się na programie nauczania *Przyroda* dla klasy czwartej szkoły podstawowej zgodnie z podstawą programową kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (załącznik nr 2 do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej; Dz. U. z 2017 r., poz. 356).

Autorzy: Ilona Żeber - Dzikowska, Bożena Wójtowicz

Wydawnictwo – MAC

1. Cel oceny:

Przedmiotem kontroli i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia są:

1. wiadomości (zapamiętywanie, rozumienie);
2. umiejętności (zastosowanie wiadomości w sytuacjach typowych i problemowych);
3. postawy i przekonania (aktywność, zaangażowanie w proces uczenia się).

2. Obszary aktywności podlegające ocenie:

Na lekcjach przyrody oceniane są następujące obszary aktywności:

A. w zakresie wiedzy:

- poznania i stosowania podstawowego słownictwa przyrodniczego (biologicznego, geograficznego, z elementami słownictwa fizycznego i chemicznego);
- poznania różnych sposobów prowadzenia obserwacji i orientacji w terenie;
- poznania planów i map jako źródeł informacji geograficznych;
- poznania układów budujących organizm człowieka (kostnego, oddechowego, pokarmowego, krwionośnego, rozrodczego, nerwowego);
- poznania przyrodniczych i antropogenicznych składników środowiska, rozumienia prostych zależności między tymi składnikami;
- poznania cech i zmian krajobrazu w najbliższej okolicy szkoły.

B. w zakresie umiejętności:

- prowadzenia obserwacji i pomiarów w terenie;
- korzystania z różnych pomocy: planu, mapy, lupy, kompasu, taśmy mierniczej, lornetki;
- stosowania wiedzy w praktyce;
- wykonywania obserwacji i doświadczeń zgodnie z instrukcją (słowną, tekstową i graficzną);
- właściwego dokumentowania i prezentowania wyników obserwacji i doświadczeń;
- analizowania, dokonywania opisu, porównywania, klasyfikowania, korzystania z różnych źródeł informacji (np. własnych obserwacji, badań, doświadczeń, tekstów, map, tabel, fotografii, filmów, technologii informacyjno-komunikacyjnych).

C. w zakresie stosowania wiedzy w praktyce:

- dbałość o higienę własnego organizmu w codziennym życiu,
- wprowadzanie w życie zasad dbałości o własne zdrowie, w tym zapobiegania chorobom;
- wskazywanie cech świadczących o przystosowaniu organizmów do wskazanego środowiska życia i do określonego sposobu zdobywania pokarmu;
- dostrzeganie zależności występujących między poszczególnymi składnikami środowiska przyrodniczego;
- dostrzeganie zależności występujących między składnikami środowiska a działalnością człowieka;
- obserwowanie zjawisk przyrodniczych.

D. w zakresie kształtowania zainteresowań, postaw i przekonań:

- dokładne i skrupulatne przeprowadzanie doświadczeń;
- posługiwanie się instrukcją podczas wykonywania pomiarów i doświadczeń;
- sporządzanie notatek i opracowywanie wyników oraz wniosków;
- dostrzeganie wielostronnej wartości przyrody w integralnym rozwoju człowieka;
- właściwe reagowanie na niebezpieczeństwa zagrażające życiu i zdrowiu;
- doskonalenie dbałości o higienę własnego ciała;
- rozwijanie wrażliwości na wszelkie przejawy życia;
- doskonalenie umiejętności w zakresie komunikowania się, współpracy i działania oraz pełnienia roli lidera w zespole;
- przyjmowanie współodpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego;
- poznawanie właściwego zachowania się w środowisku przyrodniczym;
- branie współodpowiedzialności za stan najbliższej okolicy;

- działania na rzecz środowiska lokalnego;
- poznawanie piękna natury oraz zwracanie uwagi na ład i estetykę zagospodarowani najbliższej okolicy;
- świadome działania na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego i ochrony przyrody.

Formy aktywności ucznia podlegające ocenie i skala ocen

Ocenianie bieżące, śródroczne i roczne opiera się na następującej skali:

- stopień celujący – 6: otrzymuje uczeń, który realizuje w pełni podstawę programową lub posiada wiedzę wykraczającą poza program nauczania, samodzielnie ją poszerza lub poszukuje dodatkowych rozwiązań lub działa niekonwencjonalnie. Laureaci konkursów przedmiotowych o zasięgu co najmniej wojewódzkim otrzymują celującą roczną lub śródroczną ocenę klasyfikacyjną;
- stopień bardzo dobry: otrzymuje uczeń, który opanował materiał programowy, posiadaną wiedzę potrafi wykorzystać w samodzielnym działaniu, analizowaniu, wnioskowaniu, zdobywaniu informacji. Obiektywnie ocenia efekty swojej pracy. Potrafi przeanalizować przyjęty plan działania, otrzymane wyniki zweryfikować i znaleźć dodatkowe informacje;
- stopień dobry: otrzymuje uczeń, który posiada niepełną wiedzę określoną programem nauczania. Potrafi ją wykorzystać, a użyte metody i wyniki ustawić w uporządkowanej logicznej kolejności. Posługuje się terminologią właściwą dla danego przedmiotu;
- stopień dostateczny: otrzymuje uczeń, który posiada podstawową wiedzę i potrafi ją zastosować w wykonywaniu prostych zadań teoretycznych i praktycznych;
- stopień dopuszczający : otrzymuje uczeń, który ma braki w podstawowej wiedzy, ale podejmuje próby samodzielnego działania (z różnym skutkiem). Potrafi zrozumieć zadanie wyrażone w prosty i jednoznaczny sposób ustnie lub pisemnie;
- stopień niedostateczny : otrzymuje uczeń, który nie opanował podstawowej wiedzy, a jej brak uniemożliwia mu kontynuowanie nauki w klasie programowo wyższej.

Ocenianie powinno być systematyczne i bieżące. Oceny zapisywane są w e – dzienniku, a oceny roczne w e-dzienniku i w arkuszu ocen, sporządzone komputerowo i podpisane przez wychowawcę klasy.

Ustala się następujące formy sprawdzania i oceniania wiedzy i umiejętności uczniów:

Formy aktywności	Częstotliwość w semestrze	Zapis w dzienniku
Sprawdziany pisemne	2 – 4	S
Kartkówki z ostatnich lekcji	2 – 6	K
Wypowiedzi ustne	1 – 2	O
Praca w grupach	wg potrzeb	Z
Indywidualna praca na lekcji	cały semestr	Z

Kryteria oceny poszczególnych form aktywności

Sprawdziany pisemne - pisemna forma kontroli wiadomości i umiejętności przeprowadzana po zakończeniu każdego działu, trwająca całą godzinę lekcyjną. Sprawdziany są zapowiadane i wpisane do dziennika z tygodniowym wyprzedzeniem. Ocenione sprawdziany pisemne muszą być oddane uczniom w ciągu dwóch tygodni od ich napisania. Uczniowie otrzymują je do wglądu i oddają nauczycielowi. Sprawdzone i ocenione prace pisemne oraz inna dokumentacja dotycząca oceniania ucznia jest udostępniana uczniowi lub jego rodzicom na ich prośbę w obecności nauczyciela. Nauczyciel przechowuje sprawdziany do końca semestru, w którym były pisane. Poprawa sprawdzianów jest dobrowolna. Uczeń poprawia sprawdzian tylko raz, w ciągu dwóch tygodni od jego oddania. Punktacja za poprawiany sprawdzian jest taka sama jak za sprawdzian pierwotny. Najwyższą oceną z poprawy może być ocena bardzo dobra. Ocenę poprawioną nadpisuje się na uzyskaną wcześniej. Uczeń, który podczas sprawdzianu lub kartkówki nie rozwiązywał zadań samodzielnie otrzymuje ocenę niedostateczną. W przypadku nieobecności ucznia w szkole przez co najmniej tydzień, uczeń zobowiązany jest do napisania sprawdzianu w terminie dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły. Jeżeli nieobecność była jednodniowa, uczeń zobowiązany jest napisać sprawdzian na najbliższej lekcji.

Punktacja sprawdzianów:

% UZYSKANYCH PUNKTÓW i STOPIEŃ

100% Celujący	97% – 99% Bardzo dobry +
93% – 96% Bardzo dobry	90% – 92% Bardzo dobry -
85% – 89% Dobry +	80% – 84% Dobry
75% – 79% Dobry-	67% – 74% Dostateczny+
58% – 66% Dostateczny	50% – 57% Dostateczny-
44% – 49% Dopuszczający+	36% – 43% Dopuszczający
30% – 35% Dopuszczający-	0% – 29% Niedostateczny

Kartkówki - są krótkimi, kilkuminutowymi (5-10 minut) pracami sprawdzającymi wiadomości z 1 – 3 ostatnich lekcji. Nie są one zapowiadane i nie podlegają poprawie. W przypadku nieobecności ucznia są obowiązkowe do zaliczenia. W przypadku gdy uczeń zgłosił nieprzygotowanie , jest zobowiązany do zaliczenia kartkówki w następnym terminie (do dwóch tygodni od dnia oddania kartkówek). Zasady oceniania kartkówek są takie same jak w przypadku sprawdzianów pisemnych.

Wypowiedzi ustne uczniów oceniane są wg kryteriów:

- znajomość faktów i prawidłowości przyrodniczych
- stosowanie języka przyrodniczego
- umiejętność czytania map, wykresów, tabel oraz ich interpretacja
- wyjaśnianie zjawisk fizycznych i astronomicznych
- dostrzeganie zależności między czynnikami środowiska przyrodniczego, a człowiekiem
- organizacja wypowiedzi

Praca w grupach oceniana jest według kryteriów:

- akceptowanie przydzielonych ról i prac przyjmowanie odpowiedzialności za pracę;
- udział w dyskusji;
- wnoszenie wkładu w pracę grupy
- prezentowanie wyników pracy

Zaangażowanie na lekcji:

Oceniamy jest udział w dyskusji, wyrażanie własnej opinii, rozwiązywanie ćwiczeń i zadań powierzonych przez nauczyciela i wywiązywanie się z poleceń ustalonych podczas lekcji, umiejętność pracy w grupach, wykazywanie chęci do wykonywania poleceń nauczyciela, wykonywanie prac dla chętnych, udział w zajęciach pozalekcyjnych, pozaszkolnych. Aktywność na zajęciach oceniamy wstawiając jednorazowo oceny lub zapisując w dzienniku plusy.

W zależności od ilości zdobytych w danym semestrze plusów wstawiamy następujące oceny:

- 10 plusów → celujący
- od 5 do 9 plusów → bardzo dobry
- 4 plusy → dobry

Przygotowanie do lekcji

Przygotowanie do lekcji obejmuje posiadanie koniecznych pomocy. Zgłoszenie nieprzygotowania zwalnia ucznia z posiadania koniecznych pomocy, niezapowiedzianej kartkówki i odpowiedzi ustnej.

Uczeń ma prawo zgłosić brak przygotowania do lekcji przyrody trzy razy w semestrze bez żadnych konsekwencji. Nauczyciel zaznacza w dzienniku symbolem „np” każde nieprzygotowanie do lekcji, zgłoszone bezpośrednio po sprawdzeniu obecności;

W szkole funkcjonuje tzw. „szczęśliwy numer” – losowany codziennie przez dziennik elektroniczny przed rozpoczęciem lekcji. Uczeń, którego „szczęśliwy numer” (numer, pod którym uczeń jest zapisany w dzienniku) został wylosowany w danym dniu ma prawo do dodatkowego nieprzygotowania.

Wystawianie ocen cząstkowych i semestralnych

Oceny cząstkowe, posiadające ujednoczoną wagę równą 1, wystawiane są systematycznie przez cały semestr. Ocena śródroczna i roczna jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych uzyskanych przez ucznia w danym semestrze. W przypadku uczniów, którym dostosowuje się wymagania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych, wagi mogą zostać pominięte.

Oceny śródroczne i roczne są wystawiane w zależności od uzyskanej średniej ważonej według poniższej skali:

Średnia ważona	Ocena
0 – 1,59	niedostateczny
1,60 – 2,59	dopuszczający
2,60 – 3,59	dostateczny
3,60 – 4,59	dobry
4,60 – 5,26	bardzo dobry
5,30 – 6	celujący

Ponadto uczeń może uzyskać ocenę celującą roczną lub śródroczną, również wtedy jeżeli jest laureatem lub finalistą pozaszkolnego konkursu ekologicznego lub innych konkursów przyrodniczych o zasięgu co najmniej wojewódzkim.

Warunki nadrabiania braków spowodowanych przyczynami losowymi

Nie ocenia się negatywnie uczniów, którzy z przyczyn usprawiedliwionych byli nieobecni w szkole przez co najmniej tydzień. Ocenę pozytywną wpisuje się za zgodą ucznia. Uczeń nieobecny powinien uzupełnić braki w ciągu najbliższego tygodnia od powrotu do szkoły. W

przypadku nieobecności dłuższych niż miesiąc uczeń może uzupełnić braki stopniowo, ustalając terminy zaliczeń z nauczycielem.

Powiadamianie rodziców o wynikach

Rodzice mają prawo do wglądu w prace pisemne swoich dzieci podczas konsultacji i zebrań z rodzicami lub podczas wcześniej ustalonych indywidualnych spotkań. Informacje na temat ocen częściowych i semestralnych są przekazywane rodzicom na zasadach określonych w Statucie Szkoły.

mgr Sylwia Bugajska